

Stein Ringen:

Svensk inkomstfördelning i internationell jämförelse

Internationella jämförelser av inkomstfördelningar ger ofta föga stimulerande läsupplevelser. Intrycket blir oftast få slutsatser trots en uppsjö av siffror. Underlagen har insamlats på olika sätt i de skilda länderna, och man har därvid arbetat med olika definitioner vad gäller centrala begrepp. Lägg här till att eftersom det tar tid att sammanställa statistik så saknar uppgifterna ofta aktualitet. Men Stein Ringens *Svensk inkomstfördelning i internationell jämförelse* (Rapport till expertgruppen för studier i offentlig ekonomi, DsFi 1968:12) tyngs inte av många siffror, bygger på material där definitioner samordnats och har förvånande aktuella uppgifter.

I skriften redovisas resultat dels från jämförelser mellan sju länder, dels mellan två länder. Jämförelserna avser familjeinkomster, inte lönen för individer. Sju-nationsjämförelsen utnyttjar ännu inte allmänt spridda erfarenheter från ett internationellt forskningsprojekt. I detta har inkomstundersökningar för Förbundsrepubliken Tyskland, Föränta Staterna, Israel, Kanada, Norge, Storbritannien och Sverige sammanställts i en databank. Projektet – The Luxemburg Income Study (LIS) – har som idé att forskare från olika länder anpassar ländernas datamaterial så att enhetliga definitioner byggs upp. På så sätt kan en bättre jämförbarhet än vad

som nåtts i andra studier framkomma. Problemet att datainsamlingen lagts upp på olika sätt rör man däremot inte på. Resultaten från jämförelserna måste därför tolkas med betydande försiktighet.

Den andra jämförelsen behandlar mer ingående inkomstfördelningen i Sverige och Norge. Det är ingen tillfällighet att de svenska förhållandena kontrasteras med de norska. Ringen, nu vid Institutet för social forskning vid Stockholms universitet, har tidigare varit verksam vid den norska låginkomstutredningen.

Vilka slutsatser kan man dra av jämförelsen mellan sju länder? En slutsats är att sammansättningen av den genomsnittliga familjens inkomster skiljer sig ganska kraftigt åt mellan länderna. Transfereringar från offentlig sektor har en mycket varierande roll. Minst är omfattningen i USA och Israel, störst i Sverige.

En annan slutsats är att olikheten i befolkningens standard skiljer sig ganska kraftigt. Den är minst i Sverige och i Norge. Beskriver man olikheten i befolkningens standard med ett sammanfattande tal (här Gini-koefficienten) följer att den största olikheten finns i Förbundsrepubliken Tyskland, följt av Israel och USA. Studerar man antalet med förhållandevis låg standard blir utfallet annorlunda. USA har relativt sett flest personer med standard långt från landets median. I alla länder är fördelningen av standard mindre ojämn när den beräknas efter beaktande av inkomstskatter och transfereringar än när den beräknas före dessa.

Från två-ländersjämförelsen kan man lära att familjernas genomsnittliga disponibla inkomster är betydligt lägre i Sverige än i Norge. Bakom detta ligger skillnader i beskattningsnivån. Den genomsnittliga svenska familjen betalar betydligt mer skatt än den norska. Mot detta står skillnader i offentliga utgifter. Utgifter för utbildning, hälsovård, bostäder, kommunal verksamhet, kultur och sociala tjänster är högre i Sverige än i Norge.

Säkert kommer man att i framtiden få höra om fler resultat baserade på LIS. På projektets dagordning lär stå att inkludera fler länder och att samla uppgifter om fler år. Så småningom dyker det nog också upp rapporter som syftar till att förkla-

ra varför förhållandena skiljer sig åt mellan de olika länderna.

Ekonom dr *Björn Gustafsson*
Nationalekonomiska institutionen
Göteborgs universitet